

UiO • University of Oslo

Temaer

- Er den norske formen for parlamentarisme særegen?
- Hva er grunnene til mindretallsparlamentarisme?
- Hva er konsekvensene av mindretallsstyre?

Institusjoner

➔

Mindretallsparlamentarisme

➔

Stabilitet

Partisystem

➔

Styring

➔

Parlamentsaktivitet

UiO • University of Oslo

Statsoverhode	Regjering ansvarlig overfor parlamentet	Regjering <i>ikke</i> ansvarlig overfor parlamentet
Monark	(REN) PARLAMENTARISME	(f.eks. Norge 1814-84)
Indirekte valgt president		(f.eks. Sveits)
Folkevalgt president	SEMI-PRESIDENTSTYRE	PRESIDENTSTYRE

Fast (valg)periode

↓

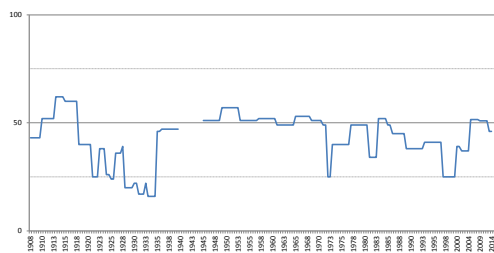
Mot ønsket til et flertall i parlamentet, kan ingen statsråd eller regjering bli sittende.

Instrument: Mistillitsvotum.

Mindretalls- og flertallsregjeringer gjelder regjeringens oppslutning i parlamentet, og begge typer kan forekomme i alle ruter i tabellen (dvs. uansett system).

UIO • University of Oslo

Parlamentarisk basis for norske regjeringer 1908-2014.

Temaer

Er den norske formen for parlamentarisme særegen?

- **Mindretallsregjeringer svært hyppige**
Få land med utstrakt mindretallsstyre
Form som er *eldre* enn parlamentarismen
- **Institusjonelle særtrekk**
Faste valgperioder (ingen nyvalgsmulighet)
Negativ parlamentarisme (ikke investitur)

UIO • University of Oslo

Land	Andel mindretallsregjeringer	Andel av tiden med flertallsregjeringer	Land	Andel mindretallsregjeringer	Andel av tiden med flertallsregjeringer
Finland II	0	100	Storbritannia	30	81
Luxemburg	0	100	Slovenia	31	86
Nederland	5	98	New Zealand	32	71
Australia	6	94	Bulgaria	33	77
Tyskland	8	89	Canada	38	75
Island	11	97	Estland	38	71
Østerrike	15	83	Malta	38	65
Hellas	19	84	Litauen	40	76
Japan	19	83	Latvia	45	66
Ungarn	20	91	Italia	46	64
Belgia	21	86	Irland	56	45
Frankrike V	21	90	Sverige I	62	27
Frankrike IV1	22	90	Norge	71	36
Frankrike IV2	22	74	Spania	75	31
Slovakia	27	91	Romania	75	25
Finland I	29	84	Tsjekkia	80	30
Polen	29	80	Sverige II	88	17
Portugal	29	69	Danmark	91	11

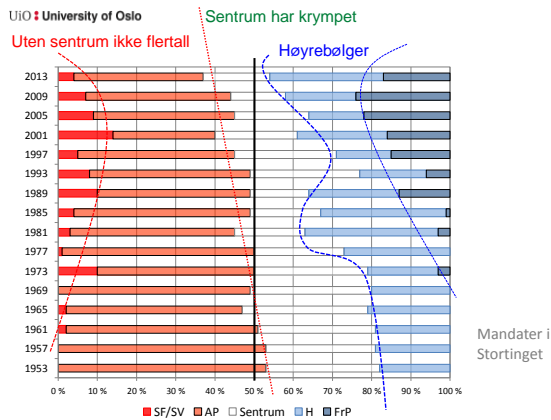
Institusjonelle reformer nødvendig for å få flere flertallsregjeringer?
 Kan en 'bygge' seg ut av mindretallsparlamentarismen?

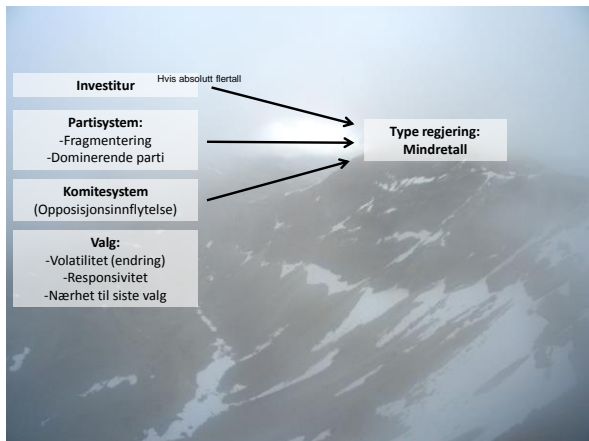

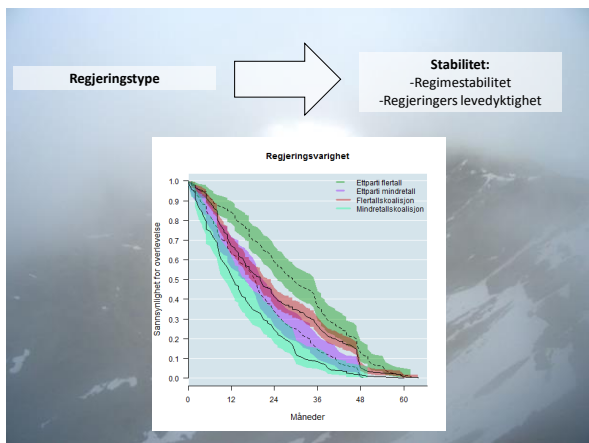
Temaer

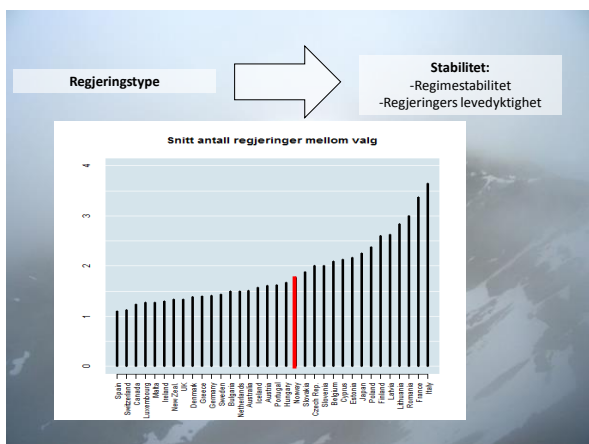
Er den norske formen for parlamentarisme særegen?

- **Mindretallsregjeringer svært hyppige**
 Få land med utstrakt mindretallsstyre
 Form som er eldre enn parlamentarismen
- **Institusjonelle særtrekk**
 Faste valgperioder (ingen nyvalgsmulighet)
 Negativ parlamentarisme (ikke investitur)
 Dagsorden, parlamentarisk kontroll, etc.
- **Partisystemet nøkkelen til å forstå mindretallsparlamentarismen?**

Regjeringstype →

Stabilitet:
-Regimestabilitet
-Regjeringers levedyktighet

Parlamentsaktivitet:
-Beslutningsdeltakelse
-Spørreaktivitet
-Representantholdninger

Mindretallsregjeringer:

- Aktivt bygge flertall (mindretallskoalisjoner trenger 'doble kompromisser')
- Antesipere – forutse hvor flertallet i en sak vil ligge, og utforme forslag deretter (forutsetter utstrakt kontakt Storting-regjering; minister-komitefraksjon)

Regjeringstype →

Stabilitet:
-Regimestabilitet
-Regjeringers levedyktighet

Parlamentsaktivitet:
-Beslutningsdeltakelse
-Spørreaktivitet (kontroll)
-Representantholdninger

Oppsummering:

Ja, norsk parlamentarisme har særtrekk.

Begrenset forståelse av hvorfor mindretalls-parlamentarisme. Institusjoner betyr noe; partisystem viktig.

Regjeringstype viktig for en rekke forhold, men mange av dem lite studert; politisk stabilitet (regjeringers levedyktighet best forstått).
